

Jeličić Goran
Fakultet za poslovne studije, Univerzitet Džon Nezbit

MEĐUZAVISNOST PROCESA SKLADIŠTENJA I USPEŠNOG POSLOVANJA PREDUZEĆA

Sažetak: Skladištenje u proizvodnom ili trgovinskom preduzeću od direktnog je uticaja na poslovni proces, i to na taj način što se smanjenjem pratećih troškova prevoza, čuvanja materijala i robe, približavanjem skladišta proizvodnom procesu, uslovljava smanjenje troškova gotovog proizvoda, čime se povećava mogućnost sticanja većeg profita. Funkciji skladištenja u današnje vreme posvećuje se posebna pažnja, ulaže se dosta u softverska rešenja kako bi se zaposlenima omogućio lakši uvid u stanje zaliha.

Radom je obuhvaćen proces skladištenja preko definisanja do određivanja optimanih lokacija. Osnovna hipoteza da su skladištenje i uspešnost poslovanja u direktnoj vezi pokazala se tačnom jer bez dobro organizovanom procesa čuvanja i distribuiranja gotovih proizvoda i robe nema uspešnog poslovnog procesa.

Ključne reči: skladište, lanac snabdevanja, proizvodnja

Uvod

Nekada su magacinski prostori bili organizovani veoma jednostavno. Ručno je skladištena roba, a praćena je papirologijom. Danas je za praćenje stanja robe i njeno kretanje potrebno angažovati više resursa da bi se sprovela savremena logistika i odgovorilo se na potrebe poslovne organizacije. Kako su sada skladišta velika sa mnoštvom pалetnih mesta, potrebno je da se prati da roba ne stoji na podu, na putu viljuškarima i ljudima, da se ne „izgubi” tokom procesa skladištenja u nekom dalekom delu magacina. Ukoliko se ne povede računa, mogućnost greške je velika i prilikom evidencije primljene robe kao i pri evidenciji izdavanja iste. Da bi se greške izbegle, neminovna je automatizacija prometa u skladištu. Uglavnom se pribegava softverima koji upravljaju magacinima i vezom viljuškarista i magacionera sa tim softverom.

Preduzetnici bez obzira na delatnost koju obavljaju tokom svakodnevnog poslovanja susreću se s pojmom skladišta i skladišnim procesima. To je i razlog što se u savremenoj privredi sve više pažnje usmerava na skladištenje, a posebno skladištenje gotovih proizvoda. Ovo je prouzrokovano time što proizvođač kao kupac sirovina i poluproizvoda u velikoj meri može izvršiti uticaj na način dolaska kupljenih proizvoda, kako po vremenu, tako i po količinama, vrstama i načinu pakovanja. Kako je sve veći udeo troškova skladištenja u ceni koštanja proizvoda, u savremenoj privredi se javlja tendencija da se sirovine i poluproizvodi neposredno iz transportnih sredstava usmeravaju na tehnološke linije obrade, odnosno prerade, bez prethodnog uskladištenja.

Proces skladištenja u lancu snabdevanja

Magacinsko poslovanje podrazumeva skup poslova koji se odnose na prihvatanje, čuvanje i izdavanje nabavljene (proizvedene) robe. Pod skladištem u širem smislu podrazumeva se prostor izgrađen u celini, delimično izgrađen ili neizgrađen; ograničen ili ne; pokriven ili ne, koji se upotrebljava za smeštaj robnih fondova preduzeća. Skladište u užem smislu je samo onaj ograđen i pokriven prostor sa inventarom za manipulaciju, koji služi isključivo u svrhu uskladištenja i čuvanja robe od svih uticaja koji bi mogli dovesti do gubitaka na njoj. Skladištem se smatra posebno opremljena prostorija u kojoj se obavlja prijem, smeštaj, čuvanje, pakovanje, uzorkovanje, klasiranje, sortiranje, obeležavanje, utvrđivanje kvaliteta i izdavanje sirovina, poluproizvoda, gotovih proizvoda, ambalaže, sitnog inventara, kao i priprema ovih dobara za otpremu u proizvodne pogone, prodavnice ili direktno kupcima.

Skladišta su određeni prostori ili prostorije namenjeni za čuvanje i smeštaj robe koja je predmet poslovanja preduzeća. Smeštajem, čuvanjem i izdavanjem robe iz skladišta bavi se skladišna služba, a u skladištu radi skladišno osoblje. Nemogućnost i neracionalnost organizacije nabavke nedostajućih materijala na tržištu za potrebe proizvodnje dovelo je do pojave skladišta.

U savremeno organizovanoj proizvodnji, baziranoj na savršeno snabdevenom tržištu svim vrstama materijala, otpala bi potreba za skladišnim prostorom³².

Jedan od osnovnih procesa koji se odvijaju u svakom proizvodnom preduzeću predstavlja proces skladištenja. Ovaj proces obuhvata niz kompleksnih aktivnosti među kojima su prijem i izdavanje robe iz skladišta. Automatizacija procesa vezanih za postupke identifikacija proizvoda i ažuriranja stanja u skladištima dovodi do ubrzanja procesa, kao i do smanjenja mogućnosti greške³³.

Naziv „Upravljanje lancem Snabdevanja” (eng. Supply Chain Management) je nastao kao posledica načina posmatranja celog procesa snabdevanja kupca proizvodom (ili uslugom) koji mu je potreban. Naime, posmatranje počinje od kraja fizičkog procesa snabdevanja: od kupovine, odnosno od kupca. Kupac je zainteresovan za neki proizvod, taj proizvod prodaje neki prodavac, koji je proizvod nabavio od nekog distributera (veleprodaje), koji ga je nabavio od proizvođača, koji je morao nabaviti sirovine i poluproizvode za taj proizvod, od nekog dobavljača. Praktično svaki učesnik u ovom nizu (lancu) predstavlja jednu kariku, koja spaja izvor sirovina sa kupcem. Tako je od ove logike nastao termin lanac snabdevanja³⁴.

Funkcije i zadaci skladišta

Skladište je prostor za uskladištenje robe u rasutom stanju ili u ambalaži s namerom da posle određenog vremena roba bude uključena u dalji transport, proizvodnju, distribuciju ili potrošnju³⁵.

Skladište ima prevashodno ulogu da se u njemu odloži materijal i učini dostupnim u trenutku koji je uslovljen određenim tehnološkim

³² Regodić, D., *Logistika Lanci snabdevanja*, Univerzitet Singidunum, Beograd, str. 201, 2014

³³ Rakić-Skoković, M., i dr., *Primena RFID tehnologije u automatizaciji skladišta*, INFOTEH JAHORINA, Vol.7, Ref. E-IV-2, str.533, 2008

³⁴ Bošković, J., *Upravljanje lancima snabdevanja*, Festival kvaliteta FQ, Kragujevac, 2013

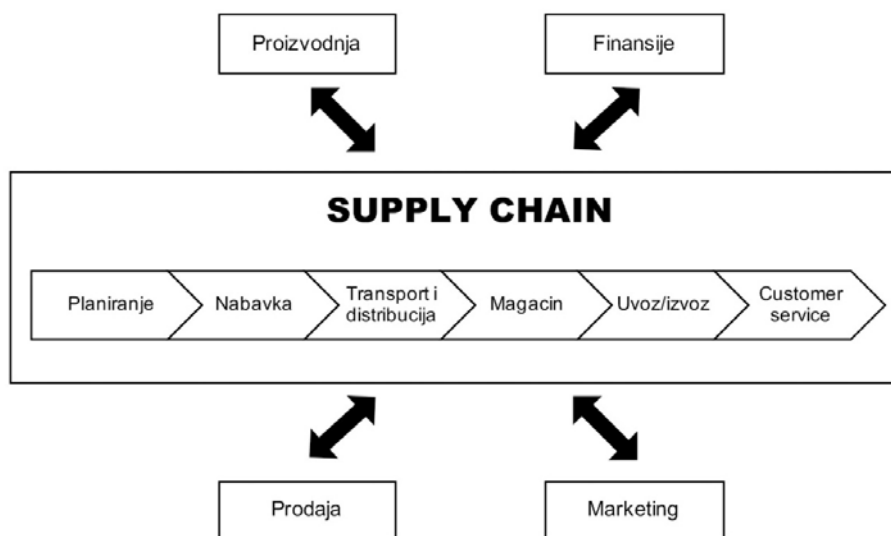
³⁵ <https://sh.wikipedia.org/wiki/Skladiste>, (02.11.2018.)

zahtevima. Glavnom karakteristikom skladišnog procesa smatra se vremensko premošćavanje, to jest čuvanje materijala od trenutka njegovog ulaska u skladište do momenta otpreme.

Ova činjenica implicira očuvanje upotrebne vrednosti materijala odnosno njegovog kvaliteta. Kod određenih vrsta materijala ovaj uslov nije uvek lako ispuniti, ali se on obezbeđuje primenom određenih standarda kojima se propisuje rok i način čuvanja. U realnim uslovima postoji čitav niz razloga koji uslovljavaju formiranje i održavanje sistema za čuvanje, odnosno uskladištenje³⁶.

Skladištem se upravlja jasno definisanim procedurama u smislu redosleda i načina odvijanja poslova, rasporedom izvršitelja i načinom evidencije poslovnih događaja (primanje, čuvanje, rukovanje, izdavanje, povraćaj materijala ili roba i poslovi kontrole)³⁷.

Kako bi se što više približila funkcija skladišta, potrebno je početi sa organizacionom šemom preduzeća, prikazanom slikom 1.:

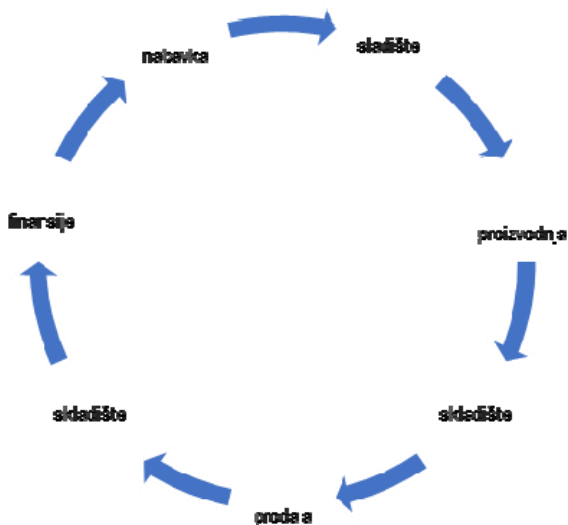
Slika 1. Lanac snabdevanja³⁸

³⁶ www.znrfak.ni.ac.rs/SERBIAN/010-STUDIJE/.../SKLADIŠNI%20SISTEM.docx, (05.11.2018.)

³⁷ <https://poduzetnik.com.hr/rubrike/savjeti/item/158-znacenje-skladista.html>, (05.11.2018.)

³⁸ Menadžment centar Beograd, Lanac snabdevanja

Ukoliko se šema na slici 1. proširi skladištem između svake funkcije, nova šema bi izgledala kao što je prilazano slikom 2.

Slika 2. Proširen model lanca snabdevanja

Zadaci skladišne funkcije mogu se definisati kao ³⁹:

- Preuzimanje robe od dobavljača,
- Kvantitativan i kvalitativan prijem robe u skladište,
- Smeštanje robe u skladište prema zahtevima prirode robe (prehrambeni proizvodi-frižideri, zapaljivi-cisterne, cement-pokrivena skladišta i sl.),
- Preduzimanje svih potrebnih radnji radi očuvanja kvaliteta i količine robe,
- Vodjenje ažurne evidencije o stanju zaliha,
- Izdavanje robe,
- Pakovanje i otprema robe, i
- Redovno i po potrebi vanredno inventarisanje.

Skladišna funkcija direktno se odražava na efikasnost proizvodnje obezbeđivanjem i čuvanjem traženih materijala.

³⁹ <https://darkoveljic.files.wordpress.com/2016/03/pojam-i-znacaj-skladisne-funkcije>, (03.11.2018.)

Skladištenje u lancu snabdevanja

Krajem dvadesetog veka, osamdesetih godina, pojavio se pojam lanac snabdevanja u trenutku kada preduzeća nailaze na potrebu međusobnog povezivanja ne bi li na taj način unapredili nivo usluga svojim krajnjim potrošačima, povećali spektar svojih usluga na tržištu a samim tim stvorila i veći profit. Lanac snabdevanja uključuje dobavljače, proizvođače, prevoznike, trgovce i druge učesnike sa ciljem da povezivanjem učine proizvod dostupnim krajnjim potrošačima. Da bi bio uspešan, koncept lanca snabdevanja treba da integriše sve poslovne funkcije, i to ne samo u jednom preduzeću već duž celog distributivnog lanca.

Cilj lanca snabdevanja treba da bude temelj postavke svih robnih i informatičkih tokova, od primarne proizvodnje, preko obrade materijala, kreiranje finalnog proizvoda, njegove distribucije i konzumacije od strane krajnjih korisnika. Koncept upravljanja lancem snabdevanja je još relativno mlad u svetskoj naučnoj teoriji.

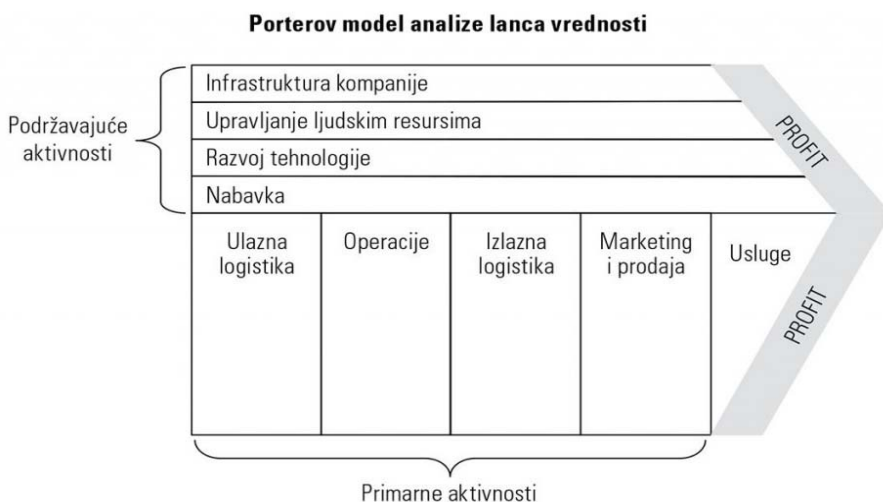
Filozofija koncepta lanca snabdevanja je usmerena na što veću usklađenost ključnih poslovnih funkcija svih karika u distributivnom lancu u procesu organizacije robnih i informacionih tokova, dok su logističke upravljačke poluge skoncentrisane na internu optimizaciju tokova dobara i informacija unutar jedne firme. Primena koncepta integrisanog lanca snabdevanja ne zanemaruje potrebu za optimizacijom navedenih tokova unutar pojedinih preduzeća, već naprotiv, dodatno podiže važnost operativnih logističkih aktivnosti na nivou jedne firme, a pored toga, unapređuje procese optimizacija i koordinacija unutar i između različitih preduzeća i potvrđuje značaj logističkih performansi za profitabilnost preduzeća. Pored toga što briše međukompanijske granice, primena koncepta lanca snabdevanja u jednom distributivnom kanalu utiče na smanjivanje važnosti funkcionalnih, odnosno tradicionalnih poslovnih i umesto njih ističe značaj procesnih upravljačkih pristupa⁴⁰.

⁴⁰ Cohen, S. & Roussel, J. „*Strategic Supply Chain Management*, McGraw-Hill. USA. str. 9, 2005

Majkl Porter kreira svoj lanac vrednosti (Slika 3.) gde se vidi da su sve aktivnosti podeljene na dve grupe, i to ⁴¹:

- primarne aktivnosti, i
- aktivnosti podrške.

Primarne aktivnosti su one koje stvaraju vrednost i u njih se ubrajaju ulazna logistika, operacije, izlazna logistika, marketing i usluge. Sa druge strane, aktivnosti podrške ne učestvuju direktno u kreiranju vrednosti, ali čine osnovu za njen nastanak, a čine ih nabavka, razvoj tehnologije, menadžment ljudskih resursa i infrastruktura firme. Da bi se stekla konkurentna prednost, potrebno je postići efikasnu organizaciju upravljanja navedenim aktivnostima unutar lanca snabdevanja, analizirati svaku pojedinačnu aktivnost, te alocirati onu koja ne daje očekivane rezultate kako bi na taj način lanac snabdevanja učinili vrednosnim lancem. Od kvaliteta upravljanja lancem snabdevanja zavisi i zadovoljstvo krajnjih korisnika.

Slika 3. Lanac snabdevanja Majkla Portera ⁴²

⁴¹ Kotler P., Keler K., *Marketing menadžment*, Dana status, Beograd, str. 523,2006

⁴² <http://mcb.rs/recnik/value-chain-analysis-analiza-lanca-vrednosti/>, (04.11.2018.)

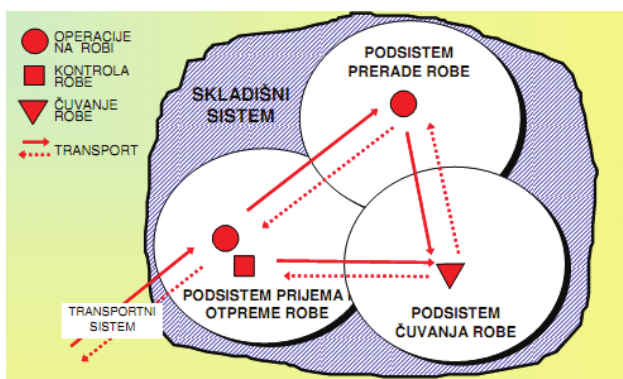
Uloga skladišta u lancu snabdevanja

Skladište je element sistema koji povezuje sve ostale elemente u celinu. Osnovni procesi u skladišnom sistemu su⁴³:

- prijem robe,
- prerada robe,
- čuvanje robe, i
- izdavanje ili otprema robe.

Koliki je u suštini značaj lanca snabdevanja može se uočiti iz velikog broja publikacija i konstantnog istraživanja velikog broja autora, koji pokušavaju što više približiti njegov koncept realnim uslovima okruženja u kojima kompanije posluju i definisati ga na takav način da se izvrši objedinjavanje svih učesnika, aktivnosti, procesa, ljudskih resursa koji učestvuju u njemu, s ciljem optimizacije troškova, povećanjanivoa pružene usluge i povećanja kvaliteta proizvoda⁴⁴.

Slikom 4. prikazan je sistem procesa u skladištu. Osnovna funkcija skladišnog sistema je čuvanje zaliha proizvoda kako bi se omogućila efikasna sinhronizacija procesa koji prethode skladištenju, a sve u cilju smanjenja troškova, postizanja zavidnog kvaliteta usluge i stvaranje optimalnih uslova za realizaciju potrebnih procesa.

Slika 4. Skladišni sistem ⁴⁵

⁴³ Stević, Ž., *Izbor i merenje ključnih performansi u skladišnom sistemu*, XX Internacionalni naučni skup SM, 2015

⁴⁴ Stević, Ž., *Uloga i značaj dobavljača u upravljanju lancem snabdevanja*, Vol.15 No1, 159, 2018

⁴⁵ Regodić, D., *Skladištenje i skladišni sistemi*, Univerzitet Singidunum, Beograd, str. 25, 2010

Motivi držanja skladišta mogu se prikazati kroz ⁴⁶:

- Funkcija izjednačavanja je značajna u slučaju pojave međusobnog odstupanja potrebe za materijalom i njegovog priticanja u količinskom smislu i / ili u odnosu na vremensku raspodelu.

- Funkcija sigurnosti je značajna u slučaju pojave nepredvidivih rizika u toku proizvodnje uz oscilacije potreba na tržištu prodaje i zakašnjenje isporuka na tržištu nabavke.

- Funkcija razvrstavanja je značajna kod oblikovanja asortimana robe u trgovini ili kod oblikovanja vrsta proizvoda u industrijskim preduzećima.

- Spekulativna funkcija je značajna u slučaju kada se očekuje povećanje cena na tržištu nabavke ili tržištu prodaje.

- Funkcija dorade je značajna u slučaju kada kod uskladištenih tereta dolazi do promene kvaliteta.

Procesi skladištenja ne povezuju se direktno sa ostalim procesima, već preko transportnog sistema, bilo da je reč o unutrašnjem ili spoljašnjem transportu. Sve aktivnost skladišta služe u svrhu podrške nabavci, čuvanju nabavljenog materijala, procesu proizvodnje, procesu isporuke...

Vrste skladišta

Podela skladišta se može izvršiti prema više kriterijuma, i to:

- U zavisnosti od vrste delatnosti kojom se preduzeće bavi, javljaju se skladišta proizvodnih i skladišta trgovinskih preduzeća. Osnovna razlika je u tome šta se skladišti, kod proizvodnih preduzeća to su sirovine, poluproizvodi, gotovi proizvodi, alat, sitan inventar i otpad dok se u skladištima trgovinskih preduzeća skladišti roba namenjena daljoj prodaji.

- Prema načinu gradnje razlikuju se otkrivena i zatvorena skladišta pri čemu su otvorena namenjena čuvanju robe i materijala koji su neosetljivi na vremenske uslove (pogodna su za građevinski materijal kao što su pesak, šljunak...), dok se zatvorena koriste za robu kojoj je potrebno strujanje vazduha, roba velikih razmera ili roba kojoj ne smeta promena temperature. Zatvorena skladišta najčešće čuvaju skuplju robu koja se krade, npr. tkanine, nameštaj, bela tehnika, prehrana.

⁴⁶ Milanović-Golubović V. *Logistika*, Megatrend univerzitet, Beograd, str.283., 2007

- Ukoliko se kao kriterijum posmatra mehanizacija, skladišta mogu biti nisko mehanička, visokomehanička, robotizovana i automatizovana. U skladištima sa manjim stepenom mehanizacije zaposleni robom upravljaju ručno ili kolicima. Što je veći stepen mehanizacije upotrebljen ide se prema viljuškarima do računarskog upravljanja skladištem.

- Specijalizovana skladišta su namenjena određenoj vrsti robe. Silosi su primer specijalizovanih skladišta i služe odlaganju žitarica. Hladnjače skladište lako kvarljivu robu tipa prehramenih proizvoda. Vinski podrumi skladište vina i druge alkoholne proizvode.

- Prema kriterijumu vlasništva, skladišta mogu biti vlastita i javna. Vlastita skladišta su namenjena čuvanju robe preduzetnika s tim da mogu biti centralizovana ili decentralizovana. Javna skladišta su opšte namene i izdaju se društvima kojima nije u interesu da imaju vlastita skladišta jer im je prostor potreban na određeno vreme i uz ugovorenu naknadu.

Za vreme odvijanja proizvodnih procesa u proizvodnim preduzećima prvo se skladište sirovine, poluproizvodi, pa tek na kraju gotovi proizvodi koji su spremni za predaju kupcima. Osim ovoga, potrebno je planirati skladištenje i pogonskog goriva, mašina, alata. U trgovinskim skladištima roba se čuva do trenutka predaje trgovinskim objektima. U skladištima društva čuvaju se zalihe velike finansijske vrednosti⁴⁷.

Skladišta proizvodnih preduzeća

Prema svojoj funkciji skladišta proizvodnih preduzeća mogu biti:

- glavna i
- pomoćna.

Dalje se i jedna i druga mogu deliti na specijalizovane podvrste u zavisnosti od veličine materijala.

U glavna skladišta proizvodnih preduzeća ubrajaju se⁴⁸:

- Skladišta sirovina,
- Skladišta pomoćnog materijala,

⁴⁷ Krpan Lj., Maršanić, R., Jedvaj V., *Upravljanje zalihama materijalnih dobara i skladišno poslovanje u logističkoj industriji*, Tehnički glasnik 8, 3, 269-277, 2014

⁴⁸ Miljuš, M., *Performanse skladišta*, Saobraćajni fakultet, Beograd, str. 23, 2011

- Међузастна складишта,
- Складишта готових производа.

Складишта сировина потребно је да сачувају материјал у добром стању све до његове употребе у производном процесу. Ова складишта могу бити универзална и специјална. Универзална су када се у њима чувају све врсте сировина, док складишта у којима се чува само једна врста или група сличних врста сировина називају се специјализована складишта.

Складишта помоћног материјала углавном постоје само у великим фабрикама и служе за смештај неопходних помоћних материјала (смештај сапуна за прање вуне у текстилним фабрикама итд). Међузастна складишта прихватају недовршену производњу све до коначне употребе производа.

Складишта готових производа су складишта у којима се чувају производи од момента завршне техничке контроле до момента испоруке купцима. Она такође могу бити универзална и специјализована. Помоћна складишта су простори у којима се чувају алати, мазива, отпаци, неконкурентна роба и сл. Без обзира на врсту складишта, организација складишне функције мора обезбедити експедитивност и економичност пословања.

Локација складишта

Локација складишта директно је повезана са успехом пословања предузећа од трошкова који се јављају путем транспорта на релацији складиште предмета рада - производни погони и производни погони - складиште готових производа. Што је локација складишта ближа оптималној, тим пре ће и трошкови транспорта залиха бити мањи, односно економичност компаније већа. Сам проблем локације складишта у оквиру логистике не исцрпљује се само избором најповољнијег места за изградњу складишног објекта, већ се протеже и на одређивање оптималне локације робе у оквиру самог складишта.

Проблем локације решава у два корака⁴⁹:

1. Одређивање оптималне локације складишног објекта у кругу компаније, односно у просторној мрежи продајних објеката;
2. Одређивање оптималног распореда робе у самом складишту.

⁴⁹ Regodić, D., *Logistika*, Универзитету Сингидунум, Београд, стр.43, 2011

Sa svakim kretanjem materijala i robe dolazi do određenih troškova i to troškova utovara i istovara, troškova energije i režijskih troškova. To je razlog da se kretanje materijala i robe svede na najmanju moguću meru time što će se skladište predmeta rada što više približiti tehnološkom procesu.

Priručna skladišta poluproizvoda (ukoliko su zaista neophodna) moraju biti bliža radnim mestima na kojima se obavljaju odgovarajuće operacije: skladišta rezervnih delova bliže proizvodnim pogonima, a skladište gotove robe što bliže završnoj montaži, odnosno završetku tehnološkog procesa.

Ovaj načelni stav se u praksi mora modifikovati u zavisnosti od ⁵⁰:

1. Vida proizvodnje (odnosno u zavisnosti od toga da li se radi o pojedinačnoj, serijskoj ili masovnoj proizvodnji);

2. Funkcije skladišta (odnosno u zavisnosti od toga da li se radi o skladištima sirovina, o sabirnim skladištima u procesu transporta, ili o distributivnim skladištima, čiji je zadatak snabdevanje prodavnica);

3. Mogućnosti priključivanja na mrežu eksternog transporta;

4. Razvojnih potreba firme.

Kada je reč o malom preduzeću nije prevelik problem odrediti optimalnu lokaciju skladišta, jer se u tom slučaju skladišta smeštaju pod isti krov sa proizvodnjom i orijentišu se prema toku tehnološkog procesa. Skladište sirovina se takođe pomera ka tehnološkom procesu, dok se skladište gotovih proizvoda postavlja na kraj proizvodne linije.

Sa druge strane, tu su i skladišta velikih preduzeća gde je problem lokacije izraženiji u smislu određivanja da li je reč o izgradnji novog skladišta ili o proširenju postojećih kapaciteta. Najvažniji zahtev da je skladište što bliže proizvodnji kako bi se time smanjili troškovi neophodno je da bude obezbeđen. Ukoliko se radi o proizvodnim preduzećima, potrebno je udaljenost skladišta predmeta rada od proizvodne linije smanjiti što je više moguće, a ako se radi o trgovinskim preduzećima roba treba da je što bliže krajnjem potrošaču.

Za utvrđivanje optimalne lokacije skladišta koriste se uglavnom sledeće metode ⁵¹:

⁵⁰ Marković, M., *Poslovna logistika*, Čigoja štampa, Beograd, str.89, 1999

⁵¹ Regodić, D., *Skladištenje i skladišni sistemi*, Univerzitet Singidunum, Beograd, str. 145, 2010

- 1) metoda težišta,
- 2) metoda tona-kilometar.

Kada govorimo o izgradnji skladišta, činioci na koje treba obratiti pažnju pri izgradnji skladišta su brojni, a pre svih su to troškovi izgradnje kao i sigurnost, funkcionalnost samog skladišnog prostora. Uopšteno posmatrano, izgradnja skladišta obuhvata sve građevinske radove u funkciji izgradnje objekta, pomoćnih prostorija. Pre same izgradnje treba definisati o kakvom se skladištu radi, raspored prostorija, prilaz skladišnom prostoru, nosivost poda, veličinu i raspored vrata, prozora, zidova. Veličina skladišta zavisi od više činilaca među kojima su najznačajniji cena zemljišta, kvalitet parcele, potreban obrt robe u magacinu. Nakon određivanja potrebne vrste skladišta, bilo da je u pitanju otvoreno ili zatvoreno skladište, potrebno je odrediti veličinu skladišnog prostora. U zavisnosti od toga određuje se da li se roba pakuje odvojeno ili se postavlja na palete, te se izračunava optimalna veličina prostora.

Sastavni deo skladišta čine i prostor za smeštaj i održavanje transportnih sredstava, prostor za odlaganje ambalaže, skladišna kancelarija, prostor za vraćenu robu, garderoba, sanitarija. Veličina prostora za transportna vozila određen je brojem vozila koje treba parkirati i od načina održavanja. Prostor za odlaganje ambalaže uslovljen je količinom i vekom trajanja iste. Prostorije koje koriste zaposleni u skladištu treba postaviti što bliže mestu predviđenom za prijem i izdavanje robe iz skladišta.

Zaključak

Deo preduzeća koji se bavi prijemom, smeštanjem i čuvanjem robe do njene dalje distribucije naziva se skladišna služba dok se skup poslova koje obavlja naziva skladišno poslovanje. Skladišno poslovanje preduzeća razlikuje se zavisno od privredne grane kojoj preduzeće pripada.

Skladišta proizvodnih preduzeća čuvaju i skladište robu do njene upotrebe u proizvodnom procesu, čuvaju procese proizvodnje do njihove distribucije krajnjem kupcu. Proces proizvodnje zahteva više vrsti skladišta u skladu sa procesom tehnologije. u trgovinskim

preduzećima je drugi slučaj jer je tamo potrebno skladištiti robu koja iz skladišta ide u direktnu prodaju.

Da bi preduzeće očekivalo prihode potrebno je da posebnu pažnju posveti skladištenju i to preko softverskog rešenja do zaposlenih u skladištima. Svakom preduzeću osnovni je cilj uspešno poslovanje i krčenje puta do uspeha na veoma zahtevnom tržištu. Ono što je još važnije je zadržati stečenu poziciju na tržištu. To je u današnje vreme jake konkurencije veoma težak zadatak koji se postavlja pred preduzeće. Kako bi se preduzeće održalo na stečenoj poziciji bitno je da vodi računa o svim poslovnim procesima.

Uspeh jednog preduzeća direktno zavisi od kreativnosti i sposobnosti da se pobedi konkurencija. Osnova poslovanja je zadovoljenje potreba krajnjih potrošača. Da bi se izašlo u susret zahtevima kupca, proizvođač mora plasirati na najbolji mogući način svoj proizvod na traženom mestu u traženo vreme i u potrebnim količinama. Kako bi ispunilo tražene zahteve, preduzeće mora da raspolaže potrebnim količinama i vrstom proizvoda, što znači da mora da ima dobro organizovan sistem zaliha. Troškovi skladištenja su veliki te je od vitalnog značaja smanjenje tih troškova u cilju povećanja profita preduzeća. Planiranjem zaliha moguće je ostvariti kvalitetnije i efikasnije poslovanje. Razrađeni sistemi planiranja zaliha u principu daju i veće mogućnosti ušteda, ali zahtevaju razrađene normative, redovne sisteme praćenja utrošaka zaliha kao i koordinaciju s planovima proizvodnje i prodaje. Svrha zaliha je u omogućavanju ekonomičnije proizvodnje i nabavke, štite od nesigurnosti nabavnih tržišta i usklađuju ponudu s neravnomernom potražnjom. Iz tog razloga uprava preduzeća donosi odluke šta je potrebno držati na zalihama, u kojoj količini, kada nabavljati i kako pratiti, odnosno kontrolisati efikasno upravljanje zalihama kako bi se smanjili troškovi proizvodnje i samim tim sveli na minimum.

Literatura

1. Bošković, J., Upravljanje lancima snabdevanja, Festival kvaliteta FQ, Kragujevac, 2013
2. Kotler P., Keler K., Marketing menadžment, Dana status, Beograd, 2006

3. Krpan Lj., Maršanić, R., Jedvaj V., Upravljanje zalihama materijalnih dobara i skladišno poslovanje u logističkoj industriji, Tehnički glasnik 8, 3,269-277, 2014
4. Milanović-Golubović V. Logistika, Megatrend univerzitet, Beograd, 2007
5. Miljuš, M., Performanse skladišta, Saobraćajni fakultet, Beograd, 2011
6. Marković, M., Poslovna logistika, Čigoja štampa, Beograd, str.89, 1999
7. Rakić-Skoković, M., i dr., Primena RFID tehnologije u automatizaciji skladišta, INFOTEH JAHORINA, Vol.7, Ref. E-IV-2, 2008
8. Regodić, D., Skladištenje i skladišni sistemi, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2010
9. Regodić, D., Logistika, Univerzitetu Singidunum, Beograd, str. 43, 2011
10. Regodić, D., Logistika Lanci snabdevanja, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2014
11. Stević, Ž., Izbor i merenje ključnih performansi u skladišnom sistemu, XX Internacionalni naučni skup SM, 2015
12. Menadžment centar Beograd, Lanac snabdevanja
13. Cohen, S. & Roussel, J. ,Strategic Supply Chain Management, McGraw-Hill. USA, 2005
14. <https://sh.wikipedia.org/wiki/Skladiste>, (02.11.2018.)
15. <https://darkoveljic.files.wordpress.com/2016/03/pojam-i-znacaj-skladisne-funkcije>, (03.11.2018.)
16. <http://mcb.rs/recnik/value-chain-analysis-analiza-lanca-vrednosti/>, (04.11.2018.)
17. www.znrfak.ni.ac.rs/SERBIAN/010-STUDIJE/.../SKLADIŠNI%20SISTEM.docx, (05.11.2018.)
18. <https://poduzetnik.com.hr/rubrike/savjeti/item/158-znacjenje-skladista.html>, (05.11.2018.)

SUMMARY
Goran Jelicic

**INTERDEPENDENCE OF THE PROCESS OF STORAGE AND
SUCCESSFUL OPERATIONS OF THE ENTERPRISE**

Abstract: Storage in a production or trade company has a direct impact on the business process, by reducing the accompanying costs of transport, storing materials and goods, by approaching the warehouse to the production process, conditional on the reduction of the cost of the finished product, which increases the possibility of obtaining a higher profit. Storage functions are being paid special attention nowadays, a lot of software solutions are invested in order to provide employees with an easier insight into inventory status.

The paper deals with the storage process through the definition to the determination of the optimized locations. The basic hypothesis that warehousing and the success of business in a dietary relationship proved correct, because without a well-organized portion of the storage and distribution of finished products and goods there is no successful business process.

Key words: warehouse, supply chain, production